

Rezime izvještaja guvernera – jun-jul 2022.

U Izvještaju guvernera za jun i jul 2022. godine dat je prikaz ključnih aktivnosti Centralne banke na realizaciji ciljeva i zadataka definisanih Politikom Centralne banke Crne Gore u 2022. godini, na mjesečnom nivou.

Aktivnosti Centralne banke sprovedene u junu i julu realizovane su u skladu sa planiranim obavezama utvrđenim Programom rada Centralne banke za 2022. godinu.

Prema konačnim podacima MONSTAT-a, u 2021. godini, ostvaren je realni rast BDP-a od 13,0%, u odnosu na 2020. godinu. U prvom kvartalu 2022. godine, prema preliminarnim podacima, ostvaren je realni rast od 7,1%, a u drugom kvartalu od 12,7% u odnosu na isti kvartal prethodne godine.

Potrošačke cijene su u julu 2022. godine u odnosu na prethodni mjesec veće za 1,5%, a u odnosu na jul prethodne godine za 14,9%.

Industrijska proizvodnja je, prema preliminarnim podacima MONSTAT-a, u prvih sedam mjeseci 2022. godine u odnosu na isti period prethodne godine zabilježila pad od 3,6%. Pad proizvodnje je evidentiran u sektoru snabdijevanja električnom energijom, gasom i parom od 20,0%, dok je rast ostvaren u sektoru prerađivačke industrije od 8,1% i sektoru vađenja ruda i kamena od 10,7%.

Broj dolazaka turista prema preliminarnim podacima, u kolektivnom smještaju, u prvih sedam mjeseci 2022. godine iznosio je 620.290 što je za 78,62% više u odnosu na uporedni period prethodne godine. U istom periodu ostvareno je 2,3 miliona noćenja, što predstavlja rast od 66,20%.

Prema preliminarnim podacima MONSTAT-a, prevoz putnika u prvih šest mjeseci 2022. godine, u odnosu na isti period 2021. godine bilježi značajan rast u svim vidovima saobraćaja: u željezničkom za 67,49%, drumskom za 72,41% i prevozu putnika na aerodromima za 136,37%.

Prema preliminarnim podacima MONSTAT-a, građevinarstvo je u prvih šest mjeseci 2022. godine zabilježilo pad vrijednosti izvršenih građevinskih radova od 1,83% i pad efektivnih časova rada od 3,21% u odnosu na isti period 2021. godine.

Prosječan broj zaposlenih u julu 2022. godine iznosio je 235.343 lica, što je za 1,98% više u odnosu na prethodni mjesec, i za 23,88% u odnosu na jul 2021.godine. Broj nezaposlenih lica u Crnoj Gori je u julu 2022. godine iznosio 45.116 što predstavlja pad od 2,26% u odnosu jun 2022. godine, a u odnosu na jul 2021. godine pad od 17,52%.

Ukupan broj privrednih subjekata koji se u Centralnom registru privrednih subjekata vode kao aktivni, a koji u Centralnom registru transakcionih računa imaju aktivne račune na 31. 07. 2022. godine, bio je 54.606 od kojih je 15.574 ili 28,52% bilo u blokadi. U poređenju sa prethodnim mjesecom, broj blokiranih privrednih subjekata je manji za 0,07%, dok je u poređenju sa istim mjesecom 2021. godine rast iznosio 1,72%. Ukupan dug po osnovu kojega je izvršeno blokiranje računa privrednih subjekata je na kraju jula 2022. godine iznosio 920,58 miliona eura, i bio je veći za 1,17% na mjesečnom nivou, a na godišnjem nivou 14,79%.

Od ukupnog broja blokiranih privrednih subjekata na 31. 07. 2022. godine (15.574) u neprekidnoj blokadi do 365 dana bilo je 1.333 privredna subjekta čija blokada je iznosila 26.081.557,42 eura što čini 2,83% ukupnog iznosa blokade privrednih subjekata, dok je u neprekidnoj blokadi duže od 365 dana bio 14.241 privredni subjekt sa iznosom blokade od 894.504.520,47 eura što čini 97,17% ukupnog iznosa blokade privrednih subjekata.

Koncentracija duga na dan 31. 07. 2022. godine je bila relativno velika, jer se na 10 najvećih blokiranih privrednih subjekata (0,06% ukupno evidentiranih blokiranih privrednih subjekata), odnosilo 25,78% ukupnog duga po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa. Takođe, 50 blokiranih privrednih subjekata (0,32% ukupno blokiranih privrednih subjekata) učestvovalo je sa 47,07% u ukupnom dugu po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa.

Ukupna aktiva banaka na kraju jula 2022. iznosila je 5,80 mlrd. eura, što na godišnjem nivou predstavlja rast za 806,69 miliona eura, ili 16,14%. U strukturi aktive dominantno mjesto zauzimali su krediti, koji su na kraju jula 2022. godine iznosili 3.566,59 miliona eura i u odnosu na jul prethodne godine ostvarili su rast od 4,43%, dok su ostvarili rast od 0,81% u odnosu na prethodni mjesec.

Kreditni banaka koji kasne sa naplatom (bez kamata i vremenskih razgraničenja) na kraju jula 2022. godine iznosili su 190,52 miliona eura i u odnosu na jul 2021. godine bilježe rast od 13,03%, dok su u odnosu na prethodni mjesec zabilježili rast od 3,79%. Nekvalitetni krediti (bez kamata i vremenskih razgraničenja) na kraju jula 2022. godine iznosili su 216,90 miliona eura i činili su 6,08% ukupnih kredita. Na

godišnjem nivou bili su viši za 16,44%, dok su u odnosu na prethodni mjesec zabilježili pad od 2,50%.

Depoziti u bankama u julu 2022. godine iznosili su 4.611,41 miliona eura i u odnosu na jul 2021. godine bilježe rast od 20,41%, dok su u odnosu na prethodni mjesec zabilježili rast od 3,31%. Ukupan kapital banaka na kraju jula 2022. godine iznosio je 602,18 miliona eura, i u odnosu na isti period prethodne godine bio je niži za 2,97%, dok je u odnosu na prethodni mjesec viši za 2,26%.

Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na ukupno odobrene kredite na kraju jula 2022. godine iznosila je 5,56%, i u odnosu na kraj jula 2021. godine zabilježila je pad od 0,19 pp, dok je bila za 0,01 pp niža u odnosu na kraj prethodnog mjeseca. Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na novoodobrene kredite u julu 2022. godine iznosila je 4,94%, i na godišnjem nivou bilježi pad od 0,44 pp, dok je bila za 0,55 pp niža nego u prethodnom mjesecu. Prosječna ponderisana efektivna pasivna kamatna stopa iznosila je 0,29% na kraju jula 2022. godine i u odnosu na isti period prethodne godine bila je niža za 0,08 pp, dok je u odnosu na prethodni mjesec zabilježila pad od 0,02 pp.

Obavezna rezerva banaka iznosila je 230,02 miliona eura na kraju jula 2022. godine, i u odnosu na isti period prethodne godine bila je veća za 36,66 miliona eura ili 18,96%, dok bilježi rast od 1,66 miliona eura ili 0,73% na mjesečnom nivou. Tokom jula 2022. godine sve banke su izdvajale i održavale obaveznu rezervu u propisanom iznosu. Od ukupnog iznosa izdvojene obavezne rezerve, na računu obavezne rezerve u zemlji izdvojeno je 63,77%, dok je na računu Centralne banke u inostranstvu izdvojeno 36,23%.

Bruto premija osiguranja je iznosila 65,28 miliona eura za prvih sedam mjeseci 2022. godine. U njenoj strukturi dominiraju premije neživotnog osiguranja (82,17%), dok se ostatak odnosi na fakturisane premije životnog osiguranja (17,83%).

Ostvareni promet na Montenegroberzi tokom sedam mjeseci 2022. godine iznosio je 30,25 miliona eura, ostvaren je kroz 564 transakcije i u odnosu na isti period prethodne godine bio je manji za 8,82%. Tržišna kapitalizacija na dan 31. 07. 2022. godine iznosila je 3.286,67 miliona eura, i na godišnjem nivou bilježi rast od 3,71%, dok na mjesečnom nivou bilježi rast od 0,17%.

Berzanski indeks MONEX, čija je vrijednost na kraju jula 2022. godine bila 11.158,19 indeksnih poena, bilježi rast od 2,61% na godišnjem nivou, dok u odnosu

na kraj prethodnog mjeseca bilježi rast od 0,54%. Indeks MNSE10 iznosio je 811,12 indeksnih poena i bilježi rast od 8,89% u odnosu na jul prethodne godine, dok u odnosu na kraj prethodnog mjeseca bilježi rast od 0,56%.

Izvorni prihodi budžeta u prvih sedam mjeseci 2022. godine, prema preliminarnim podacima Ministarstva finansija, iznosili su 1.088,26 miliona eura i bili su viši za 6,57% u odnosu na planirane, a za 10,80% u odnosu na uporedni period prethodne godine. Budžetski rashodi iznosili su 1.146,08 miliona eura i zabilježili su pad od 5,53% u poređenju sa planiranim, a rast od 4,04% na godišnjem nivou. Budžetski deficit iznosio je 57,92 miliona eura i činio je 1,02% prognoziranog godišnjeg BDP-a.

Prema podacima Ministarstva finansija, na kraju juna 2022. godine, državni dug (bruto) je iznosio 4.014,65 miliona eura ili 70,43% BDP-a. Od toga, na unutrašnji dug se odnosilo 382,47 miliona eura ili 6,71% BDP-a, a na spoljni dug 3.632,18 miliona eura ili 63,72% BDP-a. Neto državni dug iznosio je 64,25% BDP-a.

U junu i julu su nastavljene aktivnosti Centralne banke vezane za ispunjenje obaveza na putu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Između ostalog, ostvareno je učešće na sastanku Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju 9. juna 2022. godine, u hibridnom formatu (održavanjem u Briselu i putem onlajn platforme).

U cilju podsticanja i očuvanja zdravog bankarskog sistema, kontinuirano je nadgledano i analizirano stanje u bankarskom sistemu Crne Gore. Upravljanje međunarodnim rezervama vršeno je na principima likvidnosti i sigurnosti. Uspješno su izvršene i aktivnosti u vezi sa ulogom Centralne banke kao fiskalnog agenta. Raspoloživost RTGS i DNS sistema iznosila je 100% u junu i julu.

Javnost je u skladu sa najvišim standardima transparentnosti pravovremeno informisana o aktivnostima, ciljevima i rezultatima rada CBCG, izdavanjem saopštenja i publikacija, putem veb prezentacija i nastupima u medijima. Centralna banka je nastavila da na svojoj internet stranici objavljuje podatke o pravnim licima i preduzetnicima čiji su računi blokirani u iznosu većem od 10.000 eura u neprekidnom trajanju dužem od 30 dana, u skladu sa usvojenim Zakonom o dopuni Zakona o platnom prometu.